

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 09-5633 din 02.12.2021

La nr. 31-06-836-9103 din 23.11.2021

Serviciul de Informații și Securitate

e-mail: sis@sis.md

Copie: Agenția de Guvernare Electronică

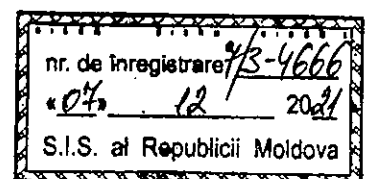
e-mail: office@egov.md

Urmare examinării proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere (număr unic 480/SI S/2020), în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

Viceprim-ministru, ministru

Andrei SPÎNU

Valeriu Gribincea, 022 250630

Digitally signed by Spînu Andrei

Date: 2021.12.06 19:04:05 EET

Reason: MoldSign Signature

Location: Moldova E-mail: secretariat@midr.gov.md Pagina web: www.midr.gov.md

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

nr. 08-1604 din 05.04.2021
La nr.7/3-1273 din 29.03.2021

Serviciul de Informații și Securitate

Cu referire la nr.7/3-1273 din 29.03.2021, examinând repetat în procedură proiectul de lege privind identificarea electronică și serviciile de încredere (nr. unic 480/SIS/2020) comunicăm următoarele.

Reiterăm propunerea de completare a articolului 3. alin. (2), cu o nouă literă în următoare redacție:

„d) certificatul calificat este eliberat de un prestator de servicii de încredere notificat Comisiei Europene și inclus în lista sistemelor de identificare electronică publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.”.

Astfel, evocăm repetat relevanța logică de recunoaștere unilaterală etapizată a certificatelor calificate a cheilor publice eliberate de către prestatorii de servicii de încredere notificați Comisiei Europene și incluși în lista sistemelor de identificare electronică publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, în baza cerințelor Regulamentului (UE) nr. 910/2014, pe care îl transpune proiectul de lege supus avizării.

În raport cu argumentele expuse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la acest subiect, constatăm că de la adoptarea Legii nr. 91/2014 până în prezent, instituțiile competente nu au aplicat în practică instrumentele disponibile pentru recunoașterea semnăturilor electronice străine prevăzute în art. 3 alin. (2) al legii prenotate.

În acest sens, nu a fost încheiat nici un acord de recunoaștere a certificatelor semnăturilor electronice cu alte state, fapt ce constituie o constrângere pentru activitatea investitorilor străini în țara noastră care provin în majoritate din țările UE.

Reieșind din cele menționate, considerăm judicios reconsiderarea propunerii Ministerului Economiei și Infrastructurii care vine să îmbunătățească climatul investițional, precum și să faciliteze interacțiunea la distanță a investitorilor din spațiul UE cu autoritățile/instituțiile publice din Republica Moldova (obținerea actelor permissive, prezentarea rapoartelor obligatorii, depunerea cererilor etc.).

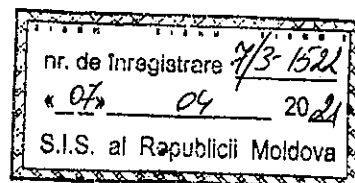
Secretar general

Digitally signed by Lilia Lilia
Date: 2021.04.07 11:04:13 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia PALII

Victoria Iorga, 022-250-556

Piața Marii Adunări Naționale nr. 1, Chișinău, MD-2012, tel. +373-22-25-01-07, fax +373-22-23-40-64

E-mail: secretariat@mei.gov.md Pagina web: www.mei.gov.md

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-25-23, fax. (022) 26-25-17

09.11.2020 nr. 15/3-06/368

La nr. 7/3-3102 din 21.10.2020

Serviciul de Informații și Securitate
sis@sis.md

Ministerul Finanțelor, la demersul nr.7/3-3102 din 21 octombrie 2020, urmare examinării suplimentare a proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere (număr unic 480/SIS/2020), comunică următoarele.

1. În prim plan, menționăm faptul că, prin proiectul de lege se aprobă un nou mecanism de validare a datelor în cadrul sistemelor informaționale de stat, și anume sigiliul electronic. Astfel, prin intermediul unui certificat al sigiliului electronic se va verifica identitatea și, după caz, atributele specifice ale persoanei juridice. Dat fiind faptul că, la etapa actuală toate sistemele informaționale din Republica Moldova dețin metoda de autentificare și semnare electronică cu validarea, se propune completarea proiectului de lege cu termeni de asigurare a lucrărilor tehnice de către toate autoritățile publice și prestatorul de servicii de încredere, pentru aplicarea mecanismului respectiv.

2. Un risc asupra modului de eliberare și utilizare ulterioară a sigiliului electronic este faptul că nu toate persoanele juridice se regăsesc în Registrul de Stat al Unităților de Drept, unele din acestea fiind luate la evidență de către Serviciul Fiscal de Stat și se regăsesc doar în Registrul Fiscal de Stat. Prin urmare, se constată că prestatorul de servicii de încredere va emite sigiliul electronic doar persoanelor juridice care se regăsesc în Registrul de Stat al Unităților de Drept, înregistrat de către IP „Agenția Servicii Publice”.

Prin urmare, se propune de a menține câmpurile obligatorii care se vor conține în sigiliul electronic și registrele electronice, întru evitarea nemulțumirilor contribuabililor.

3. Referitor la art. 10 alin.(1) din proiectul de lege considerăm necesar revederea termenului de examinare a cererii de certificare. Termenul de eliberare a semnăturii în 5 zile va genera amenzi pentru contribuabilii care sunt obligați să prezinte dările de

seamă fiscale prin intermediul sistemelor informaționale și constată cu doua zile înainte de expirarea termenului de prezentare a acestora că semnătura expiră.

Prin urmare, se propune de substituit textul „în termen de 5 zile lucrătoare” cu textul „în termen de maxim 3 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii sau până la finele zilei lucrătoare datei de înregistrare a cererii, dacă amânarea examinării acesteia va supune riscului de neexecutare a obligațiilor conform termenilor stabiliți de legislație”.

4. Referitor la art. 11 alin. (2) lit. c), comunicăm că art. 31 alin. (4) din Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic, este prevăzut expres că „Date de identificare ale titularului, în cazul certificatului cheii publice al utilizatorului, se consideră numele, prenumele și numărul de identificare a persoanei fizice (IDNP) și/sau pseudonimul”. În acest sens recomandăm indicarea expresă a informațiilor care urmează a fi conținută în certificatul cheii publice.

5. Referitor la art. 26 alin. (1) și art. 41 alin. (2) se menționează că verificarea autenticității se efectuează prin intermediul dispozitivului de verificare a semnăturii electronice sau sigiliului electronic, însă nu se menționează care sunt aceste dispozitive de verificare. Prin urmare, titularii semnăturii electronice, atât persoanele fizice cât și cele juridice, după semnarea documentelor electronice în cadrul sistemelor informaționale automatizate ale Serviciului Fiscal de Stat descarcă fișierele în format PDF și încearcă verificarea acestora prin intermediul MoldSign sau MSign.

Un exemplu la acest capitol este sistemul informațional automatizat „e-Factura” în cadrul căruia un contribuabil în calitatea sa de furnizor semnează o factura fiscală și o remite prin intermediul sistemului către un alt contribuabil, care are calitatea de cumpărător, care la rândul său la fel aplică semnătura electronică. Menționăm că, facturile fiscale în cadrul sistemului „e-Factura” sunt în format XML și semnarea se efectuează doar prin intermediul platformei guvernamentale MSign. În final, ambii titulari ai certificatelor cheii publice au posibilitatea descărcării fișierului semnat în XML și posibilitatea descărcării fișierului în format PDF, dar care nu conține semnăturile aplicate.

Procedura respectivă de semnare este implementată în cadrul tuturor sistemelor informaționale ale Serviciului Fiscal de Stat și reiese că nici un utilizator al acestor sisteme nu dispune de posibilitatea verificării prin MSign sau prin MoldSign a autenticității semnăturii electronice aplicate pe documentul electronic, în special în cazul în care documentul ulterior se expediază unei alte persoane care nu este utilizator al sistemelor respective. În asemenea caz fie prestatorul de servicii de certificare ajustează softurile și sistemele, fie toate sistemele autorităților publice care emit documente

electronice semnate, într-un format diferit, trebuie să ajusteze sistemele, ceea ce presupune cheltuieli esențiale din bugetul statutului.

6. Cu referință la art. 26 alin. (2) lit. b) din proiectul de lege considerăm oportun de a fi revizuit sau completat pentru a nu permite modificarea documentului electronic din moment ce acesta a fost semnat electronic. Din moment ce se aplică semnătura electronică, semnatarul este convins că blochează documentul după semnare și documentul devine document doar în varianta de citire pentru toate persoanele, inclusiv semnatarul. Pentru modificarea documentului ar fi oportun anularea semnăturii electronice inițiale de către titularul certificatului cheii publice sau crearea unui nou document în baza celui precedent.

7. Referitor la art. 27, lit. g) menționează că semnătura electronică și sigiliul electronic asigură că nu a fost compromisă integritatea datelor asupra cărora a fost aplicată semnătura sau sigiliul electronic. Acest fapt crește nivelul de încredere în documentele semnate electronic și asigură titularul certificatului cheii publice că acesta nu va fi modificat fără voința sa. Articolul respectiv confirmă faptul că art. 26 alin. (2) lit. b) din proiectul de lege necesită a fi ajustat, precum s-a menționat la punctul anterior.

8. Cu referință la art. 38 alin. (11) necesită o precizare referitor la originalitatea unui document semnat electronic de către un semnatar, ulterior imprimat pe suport de hârtie de către semnatarul al doilea care semnează documentul olograf. După articolul respectiv se propune a fi completat cu un nou articol care va specifica faptul că din moment ce o persoană a aplicat semnătura electronică pe documentul electronic, originalul documentului respectiv este cel electronic și în cazul în care acest document se imprimă pe suport de hârtie, el este considerat copie a documentului. În practica de astăzi, o mare parte a părților implicate în semnarea unui document, în special când documentul urmează a fi semnat de 2 și mai multe persoane, se inițiază semnarea electronică a documentului pe rând de către responsabili și în momentul în care unul din participanți la semnare nu deține semnătura electronică, imprimă documentul cu insignele aplicate la semnarea electronică, semnează documentul olograf, îl scanează și transmite mai departe spre semnare de către restul participanților. Astfel, se necesită de a fi prevăzut expres că în cazul în care un document va fi întocmit și semnat electronic, toți participanții urmează să semneze electronic, iar din moment ce acesta a fost imprimat pe suport de hârtie acestea reprezintă copia documentului electronic și nu originalul acestuia, astfel cum este menționat și la alin.(12) al aceluiași articol.

9. La art. 38 alin.(12) se propune ca autentificarea notarială să fie efectuată doar asupra semnăturilor electronice sau sigiliilor electronice calificate.

10. La art. 45 alin.(4) cuvintele ”semnatarul și destinatarul” se substituie cu textul ”semnatarul, destinatarul și/sau proprietarul sistemului” deoarece există sisteme în cadrul cărora, prin actele normative este stabilit că se consideră recepționat documentul electronic de către destinatar în momentul în care acesta aplică semnătura.

Astfel, în vederea înlăturării ambiguităților identificate se propune ca proiectul în cauză să fie revizuit în contextul celor menționate supra.

Suplimentar, cu referință la Analiza impactului de Reglementare a proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere, la pct. 1) lit. b) ultimul alineat, nu este clar cum se va efectua autentificarea și validarea datelor în cadrul serviciilor electronice cu semnătura electronică din Ucraina. La momentul actual, sistemele verifică datele conform registrului populației, registrului de stat al unităților de drept, registrul fiscal. Prin urmare, persoanele din Ucraina nu se regăsesc în registrele respective. Implementarea acestei modificări presupune modificarea radicală a tuturor sistemelor. Este necesar de a înțelege inițial mecanismul de validare pentru a nu intra într-o etapă de nerespectare de către contribuabili a normelor legale prin imposibilitatea utilizării sistemelor.

Totuși, în pofida faptului că se modifică legislația privind semnătura electronică, rămâne un segment neacoperit sau cel puțin neclar referitor la modul de emiteră a semnăturilor electronice și a sigiliilor electronice pentru persoanele fizice și juridice nerezidente. Conform art. 187, alin. (2¹) din Codul Fiscal, categoria de subiecți care sunt obligați de a utiliza metode automatizate de raportare fiscală și în cazul în care contribuabilii cad sub incidența articolului menționat, însă conducătorul înregistrat de către IP Agenția Servicii Publice este o persoană nerezidentă, contribuabilul este în imposibilitatea onorării obligațiilor fiscale, dat fiind faptul că nu există un cadru normativ care să reglementeze modul de eliberare și utilizare a semnăturilor electronice pentru persoanele nerezidente.

Conform cadrului legal prevăzut în Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova și Legea nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, la momentul trecerii frontierei de stat a Republicii Moldova, tuturor persoanelor nerezidente se atribuie codul unic de identificare IDNP de care aceștia nu cunosc, decât atunci când intra în interacțiune cu autoritățile statutului și este impus prin lege să utilizeze sistemele electronice pentru care se necesită aplicarea semnăturii electronice.

Sarcina Registrului de stat al populației privind înregistrarea unor categorii de persoane cu atribuire IDNP fără eliberarea actelor de identitate, inclusiv la traversarea frontierei de stat este menționată în pct. 5 al Concepției sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al populației” aprobată prin Hotărârile Guvernului

nr. 333/2002. Potrivit pct. 4 al Concepției menționate, „Conținutul și structura datelor personale pot să se modifice în corespundere cu legislația Republicii Moldova, însă IDNP va rămâne neschimbat. Numărul de identificare de stat și un anumit volum de date ale persoanei fizice se păstrează permanent”. În pofida acestei reglementări, în cadrul registrelor informaționale de stat aceeași persoană nerezidentă, cu aceleași date de identificare, deține mai multe coduri IDNP. Prin urmare, se solicită analiza aspectului expus și includerea în proiectul respectiv de lege a reglementărilor aferente obținerii semnăturilor electronice și a sigiliilor electronice nu doar de către cetățenii Republica Moldova care dețin IDNP, ci și de către cetățenii care au refuzat atribuirea IDNP și persoanele nerezidente care dețin careva obligații față de structurile de stat din Republica Moldova.

Cu respect,

SECRETAR DE STAT

(semnat electronic)

Dorel NOROC

nr. 08-4392 din 21.07.2020

La nr.18-23-5661 din 02.07.2020

Serviciul de Informații și Securitate

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Economiei și Infrastructurii a examinat proiectul de hotărâre al Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere (nr. unic 480/SIS/2020) și comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri.

1. În clauza de armonizare considerăm oportună stipularea că proiectul creează cadrul necesar aplicării Regulamentului (UE) nr. 910/2014, dat fiind faptul că proiectul de lege conține norme legale care excedă domeniul de reglementare al Regulamentului UE menționat (regimul juridic al documentelor electronice și circulației electronice ale acestora).
2. La articolul 3, alin. (2) se propune completarea cu un alineat nou în următoare redacție: „d) certificatul este eliberat de un prestator de servicii de încredere calificat cu domiciliul sau sediul într-un stat membru al Uniunii Europene.”. Dat fiind faptul că proiectul de lege se bazează pe prevederile și cerințele stipulate în Regulamentul (UE) nr. 910/2014, este absolut justificat recunoașterea certificatelor cheilor publice eliberate de către prestatorii de servicii de încredere certificați și acreditați în baza aceluiași cerințe de către autoritatea competentă din UE. Norma legală va facilita tranzacțiile electronice transfrontaliere cu parteneri din țările UE.
3. Cu referire la prevederile alineatului (3) al articolului 3, considerăm că necesită clarificare ce anume se urmărește să fie recunoscut reciproc, dat fiind faptul că recunoașterea reciprocă vizează anume certIFICATELE cheilor publice eliberate în străinătate și utilizate la crearea semnăturii electronice și sigiliului electronic, precum și documentelor electronice în care acestea sunt aplicate. Astfel, stipularea recunoașterii „serviciilor electronice de încredere” este prea generală.
4. La articolul 5, urmează de specificat în mod clar tipizarea prestatorilor serviciilor de încredere. Or, acestea vor fi de două tipuri, necalificați și calificați. Totodată, acei calificați vor fi de fapt acei acreditați de către organul de supraveghere și control, fiind și luați la evidență.
5. La articolul 7 alineatul (1) activitățile enumerate pentru a fi desfășurate de către prestatorul serviciilor de încredere urmează a fi racordate la definiția serviciilor de încredere stipulată la art.2, or, serviciile de încredere presupun o gamă mai largă de activități care urmează a fi stipulate în alineatul respectiv. La fel și obligațiile prestatorului serviciilor de încredere menționate în art.8 urmează a fi extinse și adaptate la gama de servicii pe care acesta va presta.

Digitally signed by Tarlev Vitalie
Date: 2020.07.29 15:20:29 GMT+02:00
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

nr. de înregistrare	7/2-2125
„30”	04 2020
S.I.S. al Republicii Moldova	

SIS al RM	
nr.	1423
29	07 2020
secretariat	

6. La art.12 urmează a fi stipulat expres că cheia publică și cheia privată sunt utilizate la crearea semnăturii electronice și sigiliului electronic și nu a serviciului de încredere care integrează mai multe categorii de servicii (marca temporală, distribuție electronică, autentificare pagini web, păstrarea semnături și sigilii electronice). Totodată, urmează a fi prevăzută tehnologia semnăturii electronice mobile, situația când prestatorul serviciilor de încredere asigură persoanei fizice inițierea procedurii de creare a cheii private și a cheii publice.

7. La art.19 alin.(1) lit. b) urmează să se facă referință la prestatorul de servicii de încredere acreditat (calificat). La alin (2) urmează a fi specificată echivalarea valorii juridice a sigiliului electronic calificat cu sigiliul umed aplicat pe suport material.

8. Redacția art.28 lit. f) urmează a fi adusă în corespundere cu art.26 care nu prevede cerințe separate pentru dispozitive calificate de creare a semnăturilor și sigiliilor electronice.

9. Cu referire la prevederile art.42 alin (2) se recomandă definirea la art.2 a noțiunii „dispozitiv de verificare a semnăturilor și sigiliilor electronice”.

Secretar de stat

(semnat electronic)

Vitalie TARLEV

nr. 08 – 6749 din 03.11.2020
la nr. 7/3-3102 din 21.10.2020

Digitally signed by Railean Serghei
Date: 2020.11.06 11:09:21 MSK
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Serviciul de Informații și Securitate

Ministerul Economiei și Infrastructurii a examinat repetat proiectul de hotărîre a Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere (nr. unic 480/SIS/2020) și comunică despre susținerea proiectului cu reiterarea propunerii de completare a articolului 3. alin. (2), cu o nouă literă în următoare redacție:

„d) certificatul calificat este eliberat de un prestator de servicii de încredere calificat cu domiciliul sau sediul într-un stat membru al Uniunii Europene.”.

Dat fiind faptul că proiectul de lege se bazează pe prevederile și cerințele stipulate în Regulamentul (UE) nr. 910/2014, este absolut justificat recunoașterea unilaterală, la prima etapă, a certificatelor calificate a cheilor publice eliberate de către prestatorii de servicii de încredere certificați și acreditați în baza aceluiași cerințe de către structura competentă din UE.

Astfel, ținînd cont de faptul, că de la adoptarea Legii 91/2014 pînă în prezent, Republica Moldova nu a încheiat nici un acord de recunoaștere a serviciilor de încredere cu o țară străină, acest fapt constituie o constrîngere pentru activitatea investitorilor străini în țara noastră care provin în majoritate din țările UE, și duce la ratarea multiplelor oportunități de afaceri și investiții din spațiul UE.

Este incontestabil faptul, că pînă la semnarea unui acord, norma legală propusă vine să corijeze această lacună, să faciliteze interacțiunea electronică a cetățenilor UE cu autoritățile și parteneri de afaceri din Republica Moldova, astfel oferind posibilitatea de a prezenta documente electronice care vor fi recunoscute și acceptate de autoritățile/instituțiile publice competente din țară, parteneri, în contextul desfășurării activității de afaceri.

Cu toate că proiectul de lege stabilește că semnătura electronică calificată este echivalentă cu semnătura olografă, ca și excepție (art.38) acordul părților poate să prevadă echivalentul semnăturii avansate cu cea olografă. Totuși, contrar acestor prevederi, articolul 20 din proiect prevede imposibilitatea aplicării semnăturii avansate în raporturile cu persoanele juridice de drept public. Este prevedere foarte restrictivă, care, prin restrîngerea varietății de semnături electronice creează piedici pentru răspîndirea semnăturii electronice, odată ce se limitează posibilitatea utilizării (în bază de acord sau alt act normativ) a semnăturii avansate, cel puțin din partea persoanelor de drept privat. Totodată, pe lîngă faptul că însăși proiectul prevede norme contradictorii, nu este argumentată lipsirea autorităților și instituțiilor publice de dreptul de a încheia acorduri pentru utilizarea semnăturii avansate. Se propune excluderea lit.(b) din alin.(1) art.20 sau cel puțin această literă să fie expusă cu

următorul cuprins: „b) aplicarea pe documentele electronice de către persoanele juridice de drept public în raporturile juridice ale persoanelor juridice de drept public cu persoanele fizice și cu persoanele juridice de drept privat.” Astfel limitarea la semnătura calificată o să fie cel puțin doar pentru persoanele de drept juridic public, nu și pentru cele de drept privat, fiind astfel admisă posibilitatea acordurilor cel puțin în favoarea persoanelor de drept privat.

La art.38, proiectul propus vine să reitereze regulile de bază care țin de echivalarea documentului semnat olograf cu documentul electronic. Fiind stabilit că documentul semnat olograf se echivalează cu cel electronic dacă e semnat cu semnătură electronică calificată, cu excepția situațiilor când actele normative stabilesc altfel sau părțile au un acord în acest sens. Însă proiectul vine să restrângă acordul părților și potențialele prevederi ale altor acte normative doar la două tipuri de semnături (avansate sau calificate) fără a admite în principiu orice alte semnături electronice (mai simple). Faptul că Regulamentul UE și, implicit, proiectul actual prevăd unele aspecte în privința semnăturilor electronice avansate și calificate, aceasta nu ar trebui să restricționeze circulația semnăturilor electronice mai simple și a oricăror forme de documente electronice admise unanim de către părți. Astfel, cel puțin aliniatele (2) și (3) din art.38 necesită a fi modificate, așa încât acordul părților să nu se refere doar la „utilizarea semnăturii avansate” dar la utilizarea oricărei semnături electronice (alta decât cea calificată), precum și sintagma „semnat cu semnătură electronică avansată” să fie modificată în „semnat cu semnătură electronică alta decât cea calificată”. Totodată este recomandabil de a prevedea complementar în proiectul de lege libertatea de circulație a oricăror tipuri de înscris în format electronic, indiferent de tipul de semnătură electronică aplicată sau chiar dacă sunt sau nu semnate electronic, atât timp cât părțile au un acord prealabil în acest sens.

Pentru facilitarea obținerii și utilizării semnăturii electronice, este important ca procesul de obținere a acesteia la fel să fie unul facil și eficient. Proiectul nu prevede posibilitatea obținerii semnăturii electronice la distanță sau în baza unui intermediar recunoscut. Este important ca proiectul în linii generale să conțină astfel de prevederi, pentru ca acestea să poată fi dezvoltate în actele normative subsidiare. La noțiuni (art.2) este important de inclus o noțiune suplimentară, cu următorul cuprins: „*prestator de servicii de înregistrare* - persoană ce prestează servicii de verificare a identității solicitantului și înregistrare a cererii de certificare a cheii publice la prestatorul de servicii de încredere.” Totodată, aliniatul (1) din art.9 din proiect, de expus în următoarea redacție: „(1) Cererea de certificare a cheii publice se înregistrează la prestatorul de servicii de încredere în formă electronică semnată cu semnătură electronică și/sau în formă de document pe suport de hârtie cu semnătura olografă. Cererea de certificare a cheii publice se semnează de către solicitantul semnăturii electronice sau de către prestatorul de servicii de înregistrare. În cazul semnării de către prestatorul de servicii de înregistrare, acesta asigură verificarea identității solicitantului conform procedurii coordonate cu prestatorul de servicii de certificare.”

Ministru

Serghei RAILEAN

Tel.: (022) 250 556

Ministerul Economiei
al Republicii Moldova

nr. 07-5052 din 29.11.2021
la nr. 31-06-836-9103 din 13.10.2021

Serviciul de Informații și Securitate
Agenția de Guvernare Electronică

Cu referire la indicația Cancelariei de Stat nr. 31-06-836-9103 din 13.10.2021 privind avizarea repetată a proiectului de hotărâre a Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere (număr unic 480/SIS/2020), informăm despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Concomitent, salutăm faptul că proiectul prezentat la avizare a fost armonizat cu prevederile pachetului legislativ pentru digitalizarea economiei, aprobat în lectura finală de Parlamentul Republicii Moldova la data de 11.11.2021, în special, prevederile amendamentelor la Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic, ce țin de recunoașterea și echivalarea certificatelor calificate ale cheilor publice eliberate de prestatori de servicii de încredere din statele membre ale Uniunii Europene.

Secretar de stat

Digitally signed by Gumene Vadim
Date: 2021.11.30 16:41:22 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vadim GUMENE

Victoria Iorga,
022 250 556

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-25-23, fax 022-26-25-17

30.11.2021 nr. 29/8654
La nr. _____

**Serviciul de Informații și Securitate
al Republicii Moldova**

MD-2004, Republica Moldova, mun. Chișinău
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 166.

Copie: I.P. „Agenția de Guvernare Electronică”
MD-2012, mun. Chișinău, str. Pușkin 42, B

Prin prezenta, referitor la scrisoarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova nr. 31-06-836-9103 din 23.11.2021, cu privire la avizarea repetată a *proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile de încredere (număr unic 480/SIS/2020)*, Ministerul Finanțelor comunică lipsa de propuneri și obiecții.

Ministru:

Dumitru BUDIANSCHI

Ex.: Nistor Popescu
Tel. 069099733

nr. de înregistrare	73-4653
«06»	12 2021
S.I.S. al Republicii Moldova	

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chişinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-25-23, fax 022-26-25-17

09.04.2021 nr. 29/964
La nr. _____

Domnului Alexandr ESAULENCO,
Director al Serviciului de Informații și
Securitate al Republicii Moldova
MD-2004, Republica Moldova, mun. Chişinău,
bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166.

Stimate domnule Director,

Prin prezenta, referitor la scrisoarea Serviciului de Informații și Securitate nr. 7/3-1273 din 29.03.2021, cu privire la avizarea proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile de încredere (număr unic 480/SIS/2020), Ministerul Finanțelor comunică despre susținerea acestuia.

Totodată, solicităm includerea în nota informativă a proiectului de lege nominalizat a unui termen de ajustare a sistemelor informaționale de către autoritățile publice – deținătorii acestor sisteme, în dependență de numărul de sisteme și complexitatea acestora.

Cu respect,

Secretar de stat al
Ministerului Finanțelor

Dorel NOROC

Ex.: Nistor Popescu
Tel. 069099733

nr. de înregistrare	7/3-1595
« 14 »	09 2021
S.I.S. al Republicii Moldova	

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

31.07.2020 Nr. 29/1700

La nr. _____

Cancelaria de stat a Republicii Moldova
MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale 1
cancelaria@gov.md

Copia:

Serviciul de Informații și Securitate

MD-2004, mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare și Sfânt, 166
sis@sis.md

Întru executarea Indicației Cancelariei de Stat nr.18-23-5661 din 02.07.2020 Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărîre privind aprobarea proiectului de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere (număr unic 480/SIS/2020) și, reieșind din competența sa funcțională comunică despre lipsa de obiecții și propuneri la proiectul nominalizat.

Viceprim-ministru,
Ministru al Finanțelor

Serghei PUȘCUȚA

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

*MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md*

19.01.2022 nr. 04/592

La nr. 31-06-836-9103 din 23.11.2021

**Serviciul de Informații și Securitate
Agenția de Governare Electronică**

Cu referire la proiectul de lege definitivat privind identificarea electronică și serviciile de încredere și proiectul hotărârii Guvernului de aprobare a acestuia (număr unic 480/SIS/2020), remis repetat spre avizare, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor de ordin conceptual.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2022.01.19 12:40:58 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: D.Bacalim, m. 67¹
diana.bacalim@justice.gov.md

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

*str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md*

04/8250 din 30.10.2020
La nr. 7/3-3102 din 21.10.2020

Serviciul de Informații și Securitate

Cu referire la proiectul de lege privind identificarea electronică și serviciile de încredere (număr unic 480/SIS/2020), remis repetat spre avizare, comunicăm următoarele.

La proiectul hotărârii de aprobare a proiectului de lege:

1. Se va rectifica denumirea proiectului legii în partea ce ține de cuvintele „serviciile electronice de încredere”.

La proiectul legii:

2. Sursa de publicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 a Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 se va lua între paranteze rotunde, iar cuvântul „european” se va scrie cu majusculă.

3. La art. 2 noțiunile „dispozitiv de creare a semnăturii electronice sau a sigiliului electronic” și „dispozitiv de creare a semnăturilor electronice sau sigiliilor electronice” sunt asemănătoare. Prin urmare, pentru a nu fi confundate, propunem redenumirea uneia din aceste două noțiuni.

4. La art. 18 și 53 alineatele unice nu se vor numerota.

5. Capitolul VI se va revizui, or, potrivit normelor de tehnică legislativă, elementele de structură complexe ale actului normativ cum ar fi capitolele nu pot fi constituite dintr-un singur articol.

Secretar de stat

Digitally signed by Lișman Dorin
Date: 2020.10.30 14:06:19 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dorin LIȘMAN

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82 MD-
2012, mun. Chișinău, tel.: 0 22 23 47
95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

04/5285 din 18.07.2020

La nr. 18-23-5661 din 02.07.2020

Serviciul de Informații și

Securitate

Copie:

Cancelaria de Stat

22.07.20
Cu referire la proiectul de lege privind identificarea electronică și serviciile electronice de încredere (număr unic 480/SIS/2020), comunicăm următoarele.

La proiectul hotărîrii Guvernului:

Întrucît, reprezentarea Guvernului în Parlament este una din funcțiile Ministerului Justiției, stabilite în pct. 6 din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției*, aprobat prin *Hotărîrea Guvernului nr. 698/2017*, precum și întru asigurarea uzanțelor normative, se propune includerea ministrului justiției în lista contrasemnatarilor hotărîrii date. Totodată, în lista contrasemnatarilor se va include și ministrul afacerilor interne or, acesta urmează să semneze documentele electronice ce conțin informații atribuite la secret de stat în condițiile art. 21 alin. (3) din proiectul legii. *La proiectul legii:*

1. În denumirea proiectului legii este utilizată noțiunea „serviciile electronice de încredere” iar la art. 2 noțiunea „serviciu de încredere”. În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. d) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni. Prin urmare, în tot proiectul legii se va utiliza o noțiune unică (obiecție valabilă și în alte cazuri similare).

2. La art. 2:

a) Includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor. Pentru atingerea acestui scop se impune imperios ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ la etapa adoptării decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decît cel uzual.

În acest context, menționăm necesitatea indicării în nota informativă a întrunirii condițiilor care impun definirea termenului în actul normativ, precum și a circumstanțelor care justifică definirea termenului în sensul propus de autori. În opinia noastră aceasta trebuie să se facă doar în situații excepționale, deoarece art. 71 alin. (4) al *Legii 100/2017*, care prevede că la interpretarea actului normativ trebuie să se țină cont de nota informativă care a însoțit proiectul, permite ca

nr. de înregistrare	4/2052
ex/5	07 2020
S.I.S. al Republicii Moldova	

SIS al RM	1
nr. 18/400	
07 2020	

problemele care ar putea apărea să fi soluționate prin menționarea în mod expres în nota informativă a sensului în care urmează să fie interpretat un termen, deoarece această ar permite să se atingă atât scopul limitării discreției celor care vor interpreta actul dar și scopul de a permite ca actul normativ să fie aplicat și relațiilor sociale care se vor naște pe viitor și de care, evident, nu putea să țină cont autorul actului normativ.

b) La semnificația noțiunii „certificat calificat pentru semnături sau sigilii electronice”, textul „în art. 24” se va substitui cu textul „la art. 24” (obiecție similară și la noțiunea „certificat calificat pentru autentificarea unei pagini web”).

c) Este de menționat că noțiunea „certificat pentru sigiliu electronic” nu este

utilizată în text, prin urmare, propunem excluderea acesteia.

d) Articolul 2 este constituit dintr-un singur alineat, motiv pentru care, alineatul nu se va numerota.

3. Potrivit normelor de tehnică legislativă, elementele de structură complexe ale actului normativ cum ar fi secțiunile, capitolele nu se constituie dintr-un singur articol. Prin urmare, Secțiunea 1 a Capitolului II, Secțiunea 6 a Capitolului III, Capitolul VI și Capitolul VIII se vor revizui în acest sens.

4. La art.6:

a) La alin. (4), referința la alin. (2) se va substitui cu referința la alin. (3)

or,

cerințele pe care trebuie să le întrunească prestatorul de servicii sunt indicate la alin. (3).

b) La alin. (5) referința la documentele menționate la alin. (3) lit. b)-g) se va revizui, or, la alin. (3) lit. b)-g) nu se enumeră documente.

c) La alin. (7) cuvântul „calendaristice” se va exclude ca fiind inutil, reprezentând regula generală de calculare a termenului. În actele normative se specifică tipul zilelor doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se referă la anumite zile concrete (de exemplu: lucrătoare, etc.) (obiecție valabilă și la alin. (8), (9), art. 37 alin. (2) lit. a)) .

d) La alin. (8) se va preciza autoritatea competentă să stabilească modelul certificatului de acreditare.

e) Potrivit art. 8 alin. (4) din *Legea nr. 160/2011 privind reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător*, autoritatea emitentă este obligată să elibereze duplicatul actului permisiv în termen de 3 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de eliberare a duplicatului și a documentului care confirmă achitarea taxei pentru eliberarea duplicatului, dacă legea prevede o astfel de taxă. Având în vedere prevederea legală enunțată supra, dispoziția de la alin. (14) din proiectul legii potrivit căreia duplicatul certificatului de acreditare se eliberează în termen de 5 zile lucrătoare în baza cererii depuse urmează a fi revizuită or, la

elaborarea actului normativ se va respecta principiul coerenței. Totodată, în proiectul legii se va indica dacă la eliberarea duplicatului certificatului de acreditare se va achita sau nu taxa de stat.

Totodată, cuvintele „al certificatului” vor fi succedate de cuvintele „de acreditare” or, aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni.

5. La art. 8:

a) La alin. (1) lit. j) din sintagma „legislația în vigoare”, cuvintele „în vigoare” se vor exclude ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment (obiecție valabilă și la art. 8 alin. (2) lit. d)).

b) La alin. (2) lit. a) cuvintele „a prestatorului de servicii de încredere calificat acreditat” urmează a fi excluse ca fiind inutile (obiecție similară și la lit. h)).

6. În conformitate cu art. 51 alin. (5) și (6) din *Legea nr. 100/2017*, articolul poate fi divizat în alineate. Alineatele sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici urmate de o paranteză. În cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor punctele, pot fi divizate în litere însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză. Prin urmare, la art. 15, alineatul unic nu se va numerota, acesta se va diviza în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe urmate de o paranteză, iar punctele se vor diviza în litere însemnate succesiv cu litere latine mici urmate de o paranteză (obiecție valabilă și pentru alte cazuri în care elementele structurale au fost numerotate cu liniuțe).

7. La art. 17, principiile enumerate nu corespund noțiunii de principiu, motiv pentru care se vor revizui. Se va ține cont că, nu toate regulile aplicabile la utilizarea semnăturii electronice și a sigiliului electronic pot fi ridicate la nivel de principiu (obiecție similară și la art. 35 alin. (7)).

8. La art. 24, noțiunea „certIFICATELE pentru semnături sau sigilii electronice calificate” se va substitui cu noțiunea „certIFICATELE calificate pentru semnături sau sigilii electronice” astfel cum este indicat în denumirea articolului or, aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni.

9. Prevederile de la art. 26 alin. (1) lit. d), e) și f) nu se integrează armonios în text. Prin urmare, propunem revizuirea acestora.

10. La art. 30 alin. (2) lit. a) cuvintele „și date” se vor exclude ca fiind inutile.

11. La art. 34 alin. (2) lit. k) din proiectul legii, noțiunea „autoritățile de protecție a datelor” se va substitui cu noțiunea „autoritatea națională pentru protecția datelor cu caracter personal”, astfel cum este indicat în *Legea nr. 182/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția datelor cu Caracter Personal structurii, personalului-limită și modului de finanțare a*

Centrul Național pentru Protecția datelor cu Caracter Personal. În acest sens menționăm că, în procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația UE este necesară nu transpunerea literală a prevederilor regulamentelor, ci elaborarea textelor normative prin raportarea la legislația națională, precum și respectarea rigorilor normative din punct de vedere al expunerii. Transpunerea ar trebui să constea nu în reproducerea noimei Uniunii Europene *ad litteram*, ci în redarea sensului reglementării, în formularea unei soluții juridice identice, fie ajustate relațiilor naționale.

12. La art. 36:

La alin. (3) se va ține cont că, un act normativ subsecvent legii nu va putea prevedea un termen mai mare de 2 luni pentru suspendarea acreditării (a se vedea art. 3 alin. (4) lit. b) din *Legea nr. 100/2017*).

La alin. (5), cuvintele „în temeiul hotărârii instanței de judecată ierarhic superioare care a emis hotărârea de suspendare a acreditării” urmează a fi succedate de cuvintele „sau a instanței de judecată ierarhic superioare”, astfel cum este indicat în *Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător*.

13. La art. 38 alin. (2), cuvintele „organului de supraveghere” vor fi succedate de cuvintele „și control”.

14. Art 52 alin. (3), art. 53 alin. (1) și art. 54 alin. (1) referitor la răspunderea civilă; contravențională sau penală conform legislației urmează a fi excluse, având caracter declarativ și superfluu. Tragerea la răspundere se va efectua în temeiul normelor materiale și de procedură, în funcție de tipul răspunderii.

15. La art. 53 alin. (4) norma necesită a fi revizuită pornind de la prezumția nevinovăției.

16. La art. 55:

a) Denumirea articolului nu coincide cu denumirea capitolului, prin urmare, cuvântul „finale” va fi succedat de cuvintele „și tranzitorii”.

b) La alin. (1) subliniem că formularea „intră în vigoare la 6 luni de la data publicării” este defectuoasă, fiind necesar a se substitui textul „la 6 luni” cu textul „la expirarea a 6 luni”. Totodată, cuvântul „publicării” va fi succedat de cuvintele „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova” (obiecție similară și la alin. (5)).

c) Referința la *Legea privind semnătura electronică și documentul electronic* se va expune ținând cont de prevederile art. 55 alin. (5) din *Legea nr. 100/2017*, astfel încât la indicarea datei adoptării actului normativ să se indice numărul de ordine ca element de identificare, la care să se adauge anul în care acesta a fost adoptat, fiind despărțite de o bară „/”:

d) La sursa publicării *Legii nr. 91/2014* la numărul articolului, textul „art/710” se va substitui cu textul „art. 397”.

e) La alin. (3) lit. a), cuvântul „propuneri” va fi succedat de cuvântul „Parlamentului”.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

Ex: D. Bacalim, m. 237¹ Tel.
022 20-14-35
diana.bacalim@justice.gov.m